

- [Analysis of the Impact of Business Greening, which Based on Circular Economy Principles, on Sustainable Tourism Development in European Countries]. *European Journal of Management Issues*, vol. 29, no. 3 (2021): 162-170.
DOI: <https://doi.org/10.15421/192116>
- Naboka, R. Yu. "Kontseptualni zasady derzhavnoho rehuliuвання rozvytku tsyrkuliarnoi ekonomiky v Ukraini" [Conceptual Framework of State Regulation of the Development of the Circular Economy in Ukraine]. *Investytsii: praktyka ta dosvid*, no. 15 (2021): 136-139.
DOI: 10.32702/2306-6814.2021.15.136
- Nahara, M. B. "Tsykuliarna ekonomika: henezys, struktura, osoblyvosti" [Circular Economy: Genesis, Structure, Features]. *Ekonomika ta derzhava*, no. 10 (2021): 68-73.
DOI: 10.32702/2306-6806.2021.10.68
- Otenko, I., and Ptashchenko, O. "Tendentsii rozvytku vysokotekhnolohichnoi sfery v umovakh hlobalizatsii" [Trends in the Development of the High-Tech Sphere in the Conditions of Globalization]. *Visnyk Ternopil'skoho natsionalnoho ekonomichnoho universytetu*, no. 4 (2020): 65-76.
DOI: <https://doi.org/10.35774/visnyk2020.04.065>
- Reznikova, N. "Ecological Imperatives for Extension of Globalization Processes: Problem of Economic Security". *Investytsii: praktyka ta dosvid*, no. 21 (2016): 23-26.
http://www.investplan.com.ua/pdf/21_2016/6.pdf
- Reznikova, N., Ivashchenko, O., and Rubtsova, M. "Global Problems as a Subject of Interdisciplinary Studies in the Focus of International Economic Security and Sustainable Development". *Ekonomika ta derzhava*, no. 7 (2020): 24-31.
DOI: 10.32702/23066806.2020.7.24
- Russmann, M. et al. "Industry 4.0: The Future of Productivity and Growth in Manufacturing Industries". *The Boston Consulting Group. Inc.* April 2015. https://www.bcg.com/publications/2015/engineered_products_project_business_industry_4_future_productivity_growth_manufacturing_industries
- Sobko, O., and Krysovaty, I. "Vdoskonalennia upravlinnia innovatsiinymy proektamy ta pozhvavlennia innovatsiinoy aktyvnosti pidpriemstv Ukrainy" [Improvement of Innovative Projects Management and Revival of Innovation Activities of Ukrainian Enterprises]. *Visnyk ekonomiky*, no. 3 (2021): 84-97.
DOI: <https://doi.org/1035774/visnyk2021.03.084>
- Zaitsev, Y. et al. "Interaction of Digitization and Corporate Social Responsibility in the Context of Sustainable Development". *Economic Affairs*, vol. 69, Special Issue (2024): 217-227.
DOI: 10.46852/0424-2513.1.2024.23

УДК 330:658.005.5
JEL: D81; Q01; Q51; Q57
DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-8-120-126>

ОЦІНКА СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЕКОЛОГІЧНИМИ РИЗИКАМИ ВІДПОВІДНО ДО ESG-ФАКТОРІВ

©2024 ЧУРИЛІН В. О., ВІТКІН Л. М.

УДК 330:658.005.5
JEL: D81; Q01; Q51; Q57

Чурилін В. О., Віткін Л. М. Оцінка системи управління екологічними ризиками відповідно до ESG-факторів

Зміни у сприйнятті суспільством екологічних проблем, соціальних питань і системи корпоративного управління породжують нові ризики, пов'язані з ESG-факторами (Environmental (навколишнє середовище), Social (соціальний аспект) та Governance (управління)). Урахування впливу ESG-факторів при управлінні ризиками з позиції не лише запобігання загрозам, а й можливості компанії створювати довгострокову цінність стає як ніколи актуальним. Інтеграція ESG-факторів та питань сталого розвитку у стратегію, систему корпоративного управління, у тому числі систему управління ризиками, відіграє важливу роль у створенні довгострокової вартості. Тому система управління ризиками стає фундаментом сталого розвитку та запорукою досягнення стратегічних цілей. Урахування ESG-факторів сприяє придбанню організацією конкурентних переваг і виходу на новий рівень розвитку. Об'єкт дослідження – система управління екологічними ризиками. Предмет дослідження – оцінка системи управління екологічними ризиками відповідно до ESG-факторів. Мета статті – дослідження системи управління екологічними ризиками відповідно до ESG-факторів. Під час виконання роботи використовувалися методи аналізу та синтезу, теоретичний метод, метод порівняння, аналітичний і прогностичний методи. У статті висвітлено екологічні проблеми, соціальні питання та системи корпоративного управління; виявлено основні етапи впливу ESG-факторів при управлінні ризиками. Автори дійшли висновку, що з метою забезпечення довгострокового сталого розвитку організації необхідно при розробці довгострокової стратегії враховувати ESG-фактори з оцінкою їхнього ступеня впливу на ризики та можливості. Запорукою успішної діяльності є створення в компанії комплексної системи управління ризиками та можливостями, інтегрованої у стратегію сталого розвитку. Ідентифікація й оцінка екологічних ризиків – важливий момент щодо екологічної політики організації, її мети, завдань та заходів у галузі захисту довкілля. Для ефективного усунення або мінімізації екологічних ризиків потрібне формування та розвиток екологічного ризик-менеджменту.

Ключові слова: система управління, ризик-менеджмент, екологічні ризики, ESG-фактори, сталий розвиток.

Табл.: 1. **Бібл.:** 9.

Чурилін Вадим Олександрович – аспірант кафедри управлінських технологій, Університет економіки та права «КРОК» (вул. Табірна, 30–32, Київ, 03113, Україна)

E-mail: ChurylinVO@krok.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6453-359X>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/HLW-7317-2023>

Віткін Леонід Михайлович – доктор технічних наук, професор кафедри управлінських технологій, Університет економіки та права «КРОК» (вул. Табірна, 30–32, Київ, 03113, Україна)

E-mail: Vitkin@krok.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0731-1333>

UDC 330:658.005.5

JEL: D81; Q01; Q51; Q57

Churylin V. O., Vitkin L. M. Evaluation of the Environmental Risk Management System According to ESG Factors

Changes in society's perception of environmental problems, social issues and the corporate governance system generate new risks associated with ESG factors (Environmental, Social, Governance). Taking into account the influence of ESG factors in risk management from a position not only as threat prevention, but also the company's ability to create long-term value is becoming more relevant than ever. The integration of accounting for ESG factors and issues of sustainable development into the strategy, corporate governance system, including the risk management system plays an important role in creating long-term value. Therefore, the risk management system becomes the foundation of sustainable development and the guarantee of achieving strategic goals. Paying attention to ESG factors helps the organization acquire competitive advantages and reach a new level of development. The object of research is the environmental risk management system. The subject of the study is the assessment of the environmental risk management system in accordance with ESG factors. The aim of the article is to study the environmental risk management system in accordance with ESG factors. Methods of analysis and synthesis, theoretical method, comparison method, analytical and prognostic methods were used during the work. The article covers environmental problems, social issues and corporate governance systems; the main stages of the influence of ESG factors in risk management are revealed. The authors came to the conclusion that in order to ensure sustainable development of the organization in the long run, it is necessary to take into account ESG factors when developing a long-term strategy with an assessment of their degree of influence on risks and opportunities. The key to successful activity is the creation of a comprehensive risk and opportunity management system in the company, integrated into the strategy of sustainable development. Identification and assessment of environmental risks is an important point regarding the organization's environmental policy, its goals, objectives and measures in the field of environmental protection. For the effective elimination or minimization of environmental risks, the formation and development of environmental risk management is necessary.

Keywords: management system, risk management, environmental risks, ESG factors, sustainable development.

Tabl.: 1. **Bibl.:** 9.

Churylin Vadim O. – Postgraduate Student of the Department of Management of Technology, University of Economics and Law «KROK» (30–32 Tabirna Str., Kyiv, 03113, Ukraine)

E-mail: ChurylinVO@krok.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6453-359X>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/HLW-7317-2023>

Vitkin Leonid M. – D. Sc. (Engineering), Professor of the Department of Management of Technology, University of Economics and Law «KROK» (30–32 Tabirna Str., Kyiv, 03113, Ukraine)

E-mail: Vitkin@krok.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0731-1333>

Ставлення суспільства до економічних процесів змінюється. Посилюється попит на соціальну відповідальність бізнесу: люди, у тому числі підприємці, все частіше хочуть бути клієнтами та партнерами тих, хто не просто заробляє гроші, а й приносить користь суспільству та природі. Всі ці принципи поєднуються в концепції ESG (*Environmental* (навколишнє середовище), *Social* (соціальний аспект) та *Governance* (управління)).

Головною метою управління екологічними ризиками є прагнення до збільшення безпеки людства та навколишнього середовища. Управління екологічними ризиками починається з початкової оцінки, а потім уже розробляються спеціальні заходи, спрямовані на пом'якшення та мінімізацію ризиків. Подібний вид менеджменту має здійснюватися осмислене, тільки в цьому випадку вживані заходи будуть ефективні на практиці. Також варто зазначити, що управління екологічними ризиками

має стати невіддільною частиною загальної системи управління виробничим об'єктом [1]. Як виявилось, найбільш небезпечні для екології підприємства, прибуток яких досягає найвищих значень.

Стратегія сталого розвитку компаній, що була сформульована 1992 р. на саміті ООН у Ріо-де-Жанейро, передбачає розвиток бізнесу без шкоди для довкілля та охорону природних ресурсів для майбутніх поколінь. Принципів сталого розвитку дотримуються всі найбільші компанії у світі. У 2005 р. групою міжнародних інституційних інвесторів під егідою ООН та особисто з ініціативи генерального секретаря Кофі Аннана були сформульовані ESG-принципи, які й визначають сьогодні діяльність більшості організацій [8].

Незважаючи на значний обсяг досліджень, присвячених проблематиці сталого розвитку та застосування принципів ESG, формалізована та визнана професійною спільнотою методологія діа-

гностики ESG-факторів відсутня, перелік конкретних індикаторів сталого розвитку сильно відрізняється від мети, завдань, предмета дослідження. Крім того, користувачі інформації, у тому числі інвестори, менеджери та інші зацікавлені сторони звертають увагу на складність розуміння найчастіше непорівнянних даних ESG-рейтингів та ESG-звітності.

Варто зазначити, що процес формування єдиної методології ідентифікації та діагностики факторів ESG триває не лише в Україні, а й у світі загалом. Його перший етап був пов'язаний із розробкою Комісією ООН зі сталого розвитку, Організацією економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) індикаторів сталого розвитку.

На наступному етапі пильна увага була приділена розвитку методології діагностики та оцінки ESG-факторів на корпоративному рівні, у тому числі шляхом поширення індексів ESG MSCI та індикаторів брокерського сектора Глобальної ініціативи звітності (GRI). Наразі триває активний процес розробки методології діагностики ESG-зрілості систем управління різного рівня, враховуючи їх розмір, географію, вік, структуру власності тощо.

З нашої точки зору, саме системи управління є ключовим об'єктом ESG-трансформації, успішне проведення якої є необхідною умовою реалізації комплексного підходу до вирішення економічних, соціальних та екологічних проблем, що стоять перед державою, бізнесом і громадянським суспільством.

Кліматичний порядок денний, підписання Паризької угоди, що юридично зобов'язує, дозволили тематиці сталого розвитку вийти за межі добровільних практик, що реалізуються без інститу-

ційного оформлення окремими компаніями, і перетворитися на вкорінену екосистему (ESG 2.0), що має, як мінімум, такі рівні:

- ✦ концептуальний рівень;
- ✦ нормативний рівень;
- ✦ рівень оцінки та моніторингу;
- ✦ проєктний рівень [4].

У загальному вигляді ESG-фактори відображають ряд основних напрямків діяльності організації (табл. 1).

Табл. 1 ілюструє основні напрямки діяльності організації відповідно до ESG-факторів (екологічних, соціальних та управлінських аспектів). ESG-фактори є критеріями, що використовуються для оцінки сталості та етичності діяльності організації.

Екологічні (E) фактори охоплюють вплив організації на природне середовище. Перший напрямок включає оцінку впливу на клімат планети через викиди вуглецю в атмосферу, що є показником ступеня участі компанії у глобальному потеплінні. Другий аспект стосується використання природних ресурсів, де аналізується забруднення водних джерел і негативний вплив на флору та фауну, що відображає відповідальність організації у збереженні біорізноманіття. Третій напрямок акцентується на забрудненні навколишнього середовища через викиди токсичних і радіаційних відходів, використання хімічно шкідливих матеріалів і речовин, що може мати довготривалі негативні наслідки для екосистем. Четвертий аспект стосується використання «зелених» технологій, таких як енергія з відновлюваних джерел, що сприяє зниженню залежності від викопних палив і зменшенню екологічного сліду.

Таблиця 1

Напрямки діяльності організації відповідно до ESG-факторів

Е-фактори	S-фактори	G-фактори
Вплив на клімат планети (викиди вуглецю в атмосферу)	Ставлення до персоналу (охорона праці, здоров'я, кар'єрні можливості, умови роботи)	Управління організацією (діяльність виконавчих органів, ефективність керівництва, незалежний аудит)
Використання природних ресурсів (забруднення водних джерел, негативний вплив на флору та фауну)	Відповідальність при здійсненні діяльності (безпека даних, надійність)	Лінія поведінки компанії (ділова репутація, корпоративна етика, прозорість у податковій сфері, відсутність корупції)
Забруднення навколишнього середовища (токсичні та радіаційні відходи, використання хімічно шкідливих матеріалів і речовин)	Соціальні переваги (забезпечення спілкування персоналу, фінансові програми допомоги, додаткове страхування здоров'я працівників, забезпечення харчування)	
Використання «зелених» технологій (енергія з відновлюваних джерел)		

Джерело: складено за [7].

Соціальні (S) фактори охоплюють ставлення організації до персоналу та суспільства. Перший напрямок включає питання охорони праці, здоров'я, кар'єрних можливостей та умов роботи, що впливають на добробут працівників і їхню продуктивність. Другий аспект стосується відповідальності при здійсненні діяльності, зокрема безпеки даних і надійності, що є важливим для підтримки довіри клієнтів і партнерів. Третій напрямок охоплює соціальні переваги, такі як забезпечення спілкування персоналу, фінансові програми допомоги, додаткове страхування здоров'я працівників та забезпечення харчування, що підвищує загальний рівень соціальної підтримки та лояльності працівників.

Управлінські (G) фактори охоплюють аспекти керівництва та організаційної структури. Перший напрямок включає діяльність виконавчих органів, ефективність керівництва та незалежний аудит, що забезпечують прозорість і відповідальність у прийнятті рішень. Другий аспект стосується лінії поведінки компанії, зокрема ділової репутації, корпоративної етики, прозорості в податковій сфері та відсутності корупції, що є важливими для підтримання довіри інвесторів і суспільства [7].

Серед найчастіше згадуваних у попередніх дослідженнях зовнішніх факторів, що надають вплив на ESG-зрілість систем управління різного рівня, можна виділити такі: ділова репутація, вплив інституційної ділової середовища, у тому числі нормативні та регуляторні ризики, а також фактори, пов'язані з геополітичною ситуацією, екологічними та пандемічними кризами в поєднанні з впливом цифровізації на ESG-повідку, що посилюється. Вплив репутації та управлінське сприйняття соціальних та екологічних зусиль фірми досліджуються в роботах [3; 4].

Значну увагу дослідники приділяють інституційним факторам ділового середовища та їх впливу на процеси ESG-трансформації – цій тематиці присвячені роботи [3; 5–7]. Так, у роботах [5; 6] оцінюється вплив місцевої влади та бізнес-оточення на мотивацію підприємств із забезпечення ESG-трансформації та їх прагнення до орієнтації на принципи сталого розвитку, що особливо актуально для малого та середнього бізнесу.

Досить багато робіт присвячено проблемам використання ESG-звітності для розкриття інформації та підвищення ESG-зрілості компаній. Серед них можна виділити роботи [5; 9].

Результати всіх заходів та дій документуються й аналізуються для забезпечення прозорості та відповідності вимогам нормативних документів. Регулярний внутрішній аудит дозволяє оцінити ефективність упроваджених заходів та виявити

можливості для подальшого вдосконалення системи.

Таким чином, розробка системи екологічного менеджменту з ризик-орієнтованим підходом забезпечує комплексний і системний підхід до управління екологічними ризиками, сприяє сталому розвитку організації та зменшенню негативного впливу на навколишнє середовище.

Згідно з міжнародними дослідженнями та взаємозв'язком між ESG-характеристиками та корпоративними фінансовими показниками акції компаній, що дотримуються принципів ESG, відрізняються вищою прибутковістю завдяки зниженню репутаційних, політичних і нормативних ризиків [6]. Мотивація інвесторів у використанні даних ESG-принципів у своїй діяльності пояснюється не тільки фінансовими причинами, має значення також етична складова та зміна поведінки компаній. Незважаючи на складність збору відповідних даних, частка інвестиційних продуктів на принципах відповідального інвестування зростає [9].

Слід зазначити, що, незважаючи на пандемію COVID-19, інвестиції у фонди ESG досягли рекордного рівня, і 78% американських інвесторів висловили готовність збільшити дані інвестиції [5]. За даними Глобальної асоціації стійких інвестицій, обсяг активів ESG у 2020 р. зріс у порівнянні з 2016 р. на 12 трлн дол. США, і очікується, що ці активи до 2025 р. перевищать 50 трлн дол. США [4].

Особлива увага в сучасних умовах приділяється захисту навколишнього середовища.

R. G. Eccles та С. Клаіменко вказують, що екологічні інновації будуть основою наступної економічної хвилі зростання та інструментом сталого розвитку [8]. Україна також є активним учасником угод у галузі екології та кліматичного порядку денного, – питанням охорони навколишнього середовища приділяється велика увага на державному рівні.

Кореляція між діловою репутацією організації та вибудовуванням її діяльності на принципах ESG очевидна. Дотримання ESG-принципів означає відповідальність організації у сфері охорони навколишнього середовища, високу соціальну відповідальність, високу якість корпоративного управління. Це неминуче приводить до соціалізації її діяльності, що, безумовно, сприяє більш повному задоволенню потреб стейкхолдерів організації, а отже, і підвищення її ділової репутації [2, с. 137].

Одним із найпоширеніших методів оцінки ефективності ESG-трансформації систем керування є використання індикаторів. Індикатор являє собою значення будь-якого параметра процесу, що спостерігається, стану об'єкта або навколишнього середовища, що використовується для вимірюван-

ня змін досліджуваного явища, та характеризує його кількісно або якісно.

Зазначимо, що найпоширенішим методом вибору цільових індикаторів є використання технології SMART (*Specific* – конкретний); *Measurable* – вимірний; *Achievable* – досяжний; *Realistic* – реалістичний; *Timed* – визначений за часом). Її застосування має певні обмеження, які полягають у тому, що довгострокове планування за SMART не має сенсу при ситуації, що швидко змінюється, коли цілі можуть втратити актуальність раніше наміченого терміну досягнення та в разі, якщо важливий не так конкретний вимірний результат, скільки рух у певному напрямку. Очевидно, що врахування зазначених обмежень при виборі цільових індикаторів в умовах нової геополітичної реальності є дуже актуальним.

Більшість дослідників (серед них, наприклад, [2; 6; 7]) розглядають індикатори як своєрідні барометри соціальних, економічних та екологічних умов діяльності економічних систем, що дозволяють, з одного боку, виявити ключові ризики, які перешкоджають їх ефективному функціонуванню, а з іншого боку, використовувати індикатори для вибору таких інструментів управління ризиками, які забезпечують їхню мінімізацію.

Застосування індикаторів стає, по суті, альтернативним у тому випадку, коли зведення одержуваних результатів виключно до фінансових показників або неможливо, або недоцільно.

З такою ситуацією ми неминуче стикаємось при вирішенні завдань діагностики ризиків і викликів та оцінки ефективності ESG-трансформації систем управління. Варто зазначити, що питання визначення ступеня втручання регулівних органів та агентів соціального контролю у справи бізнесу, кордонів нормотворчості та корпоративної відповідальності стають сьогодні фундаментальною науковою проблемою, що визначає рамки соціальної відповідальності та додаткових зобов'язань щодо суспільних благ.

Зараз продовжується процес розробки єдиних вимог до розкриття ESG-інформації у звітності. Подання публічної нефінансової звітності в галузі екологічної, соціальної відповідальності та корпоративного управління (ESG) і сталого розвитку дає можливість партнерам, інвесторам, аналітикам та іншим зацікавленим сторонам оцінити основні нефінансові показники компанії, визначити їх рівень прозорості, а також зіставити дані, подані в нефінансових звітах.

На сьогоднішній день існує понад 70 стандартів (що означає тільки одне – власне стандарту ESG не існує) та близько 600 рейтингових систем, які

використовуються для оцінки організацій: характеризують якість їхнього корпоративного управління, прихильність до цінностей «зеленої» економіки або різноманіття складу її працівників. Проте жодна з них не має комплексного та всеосяжного характеру.

Стандарти ISO Standards (14000, 26000 та ін.) широко відомі, для них характерні глобальне визнання в усіх галузях і водночас дефіцит відчутної основи щодо оцінки на відповідність (наприклад, перелік критеріїв тощо), а також обмежений потенціал розкриття інформації.

Стандарти Carbon Disclosure Project також використовуються найбільшими корпораціями по всьому світу і відрізняються насамперед простотою використання. Однак акцентування екологічних показників (таких, як вуглецевий слід, споживання води та енергії) та націленість на найбільші фірми (наприклад, FT Global 500) для публічного розкриття інформації значно обмежують поле його застосування.

Особливе місце посідають стандарти Global Reporting Initiative, для яких характерні світове визнання та широке застосування в різних країнах і галузях, простота використання, наявність шаблонів та постійне оновлення. Проте гнучкий вибір критеріїв призводить до завищення чи заниження показників звітності. Крім того, стандарт відкритий для суб'єктивних та упереджених оцінок [7].

Із 2020 р. технічний комітет 283 ISO почав стрімко розвивати серію стандартів ISO 45000, з них уже опубліковано три стандарти ISO. Дуже важливо для українських компаній забезпечити переклад з англійської на українську мову стандартів серії ISO 45000 до моменту появи відповідних ДСТУ. Це потрібно, щоб раніше почати використовувати їх як нові інструменти для систем управління охороною «здоров'я та безпекою праці на підприємствах і застосування їх положень для держреформування сфери охорони праці в Україні [1].

Для поліпшення ситуації необхідно впровадити такі заходи, використовуючи європейський досвід.

По-перше, слід активно впроваджувати «зелені» технології, такі як використання сонячної та вітрової енергії, а також інші відновлювані джерела. Європейський досвід показує, що такі заходи не тільки знижують негативний вплив на довкілля, але й можуть бути економічно вигідними в довгостроковій перспективі завдяки зниженню витрат на енергію.

По-друге, слід поліпшити систему управління відходами, впроваджуючи передові технології пере-

робки й утилізації, що мінімізує утворення токсичних і радіаційних відходів. У багатьох європейських країнах такі практики дозволили суттєво знизити рівень забруднення навколишнього середовища.

Крім того, необхідно посилити контроль за використанням природних ресурсів і впливом на флору та фауну, що передбачає проведення регулярного моніторингу та впровадження систем екологічного аудиту. Європейський досвід показує, що систематичний моніторинг та аудит сприяють своєчасному виявленню й усуненню екологічних порушень.

Для вирішення проблем із впливом на клімат планети слід застосовувати більш ефективні технології зниження викидів вуглецю, такі як фільтри та системи очищення викидів, а також впроваджувати програми зменшення споживання енергії та ресурсів.

Таким чином, комплексний підхід до управління екологічними ризиками на основі європейського досвіду дозволить суттєво поліпшити екологічні показники українських організацій, сприятиме збереженню навколишнього середовища та підвищенню ефективності діяльності організації.

В умовах глибокої перебудови економічних зв'язків та відносин змінюється основна мета сучасної організації. На перший план виходить гармонізація інтересів усіх учасників ринкового процесу. Простежується чіткий взаємозв'язок між стійким розвитком і діловою репутацією компанії. Посилення соціалізації бізнесу проявляється в розвитку тенденції врахування ESG-факторів щодо оцінки діяльності організації. Компанії, що дотримуються ESG-принципів, підвищують свою репутацію в очах зацікавлених сторін – стейкхолдерів. Вибудовування відносин зі стейкхолдерами, врахування їх інтересів, задоволення їх потреб – найкоротший шлях до формування позитивної ділової репутації [3, с. 104].

Щодо України та українських організацій, їхня ESG-активність перебуває на стадії розвитку. Ситуація в цій сфері значно погіршилася через війну. Основні проблеми на шляху до ESG-трансформації українських компаній включають: недостатнє фінансування, нездатність перетворити результати ESG-активності в цінність для компанії, регулярні зміни законодавства та відсутність адекватної оцінки ESG-зусиль організацій.

ВИСНОВКИ

Підсумовуючи, можна сказати, що досягнення цілей сталого розвитку є результатом колективних зусиль наднаціональних, національних і

локальних учасників, при цьому провідну роль відіграють підприємства. Це створює нові виклики для компаній. Сьогодні недостатньо зосереджуватися лише на зростанні доходів, обсягах реалізації, оптимізації витрат та управлінні прибутком.

Сучасна організація має провадити ESG-активність, коригуючи свої дії задля досягнення ЦСР. Це може бути зумовлено державним регулюванням і обмеженнями або добровільною активністю у відповідь на запити стейкхолдерів. ESG-активність включає комплекс заходів, починаючи від розробки ESG-стратегії та реалізації конкретних заходів до комунікацій зі стейкхолдерами щодо ESG-зусиль компанії.

Виходом із ситуації може стати розробка та прийняття уніфікованих вимог щодо відображення показників сталого розвитку компаній (у розрізі ESG), обов'язкових для використання учасниками ринку. Обов'язок зі збору та підготовки значень ключових індикаторів ESG може бути покладено не лише на корпорації, а й на державу.

Перспективою подальших досліджень є розроблення інтегрованої системи управління випробувальною лабораторією на основі стандартів ISO та методології ESG-факторного аналізу. ■

БІБЛІОГРАФІЯ

- Євтушенко В. А. Оцінка корпоративної соціальної відповідальності: методи, об'єкти, показники. *Вісник НТУ «ХПІ»*. 2023. Вип. 46. С. 53–63. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/eee4ee63-30bd-4a45-bd7a-4a4621d-198db/content>
- Кусик Н. Л., Ковалевська А. В. Методичний підхід до проведення оцінки ефективності соціально відповідальної діяльності підприємства. *Проблеми економіки*. 2012. № 3. С. 137–141. URL: https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2012-3_0-pages-137_141.pdf
- Тивончук О. ESG рейтинги компаній – сутність та особливості формування. *Галицький економічний вісник*. 2020. № 6. С. 104–113. DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2020.06.104
- Advancing environmental, social, and governance investing. A holistic approach for investment management firms. *Deloitte*. February 20, 2020. URL: https://www2.deloitte.com/content/dam/insights/us/articles/5073_Advancing-ESG-investing/DI_Advancing-ESG-investing_UK.pdf
- Roy N. ESG investing in the time of COVID-19. *World Economic Forum*. 22.01.2021. URL: <https://www.weforum.org/agenda/2021/01/esg-investing-covid19/>
- Bagnoli M., Watts S. G. Selling to Socially Responsible Consumers: Competition and The Private Provision

- of Public Goods. *Journal of Economics and Management Strategy*. 2023. Vol. 12. Iss. 3. P. 419–445. DOI: <https://doi.org/10.1111/j.1430-9134.2003.00419.x>
7. Report on Sustainability-related Issuer Disclosures. Final Report. OICU-IOSCO. *The Board of the International Organization of Securities Commissions*. June 2021. URL: <https://www.iosco.org/library/pubdocs/pdf/IOSCOPD678.pdf>
 8. Eccles R. G., Klimenko S. The Investor Revolution. *Harvard Business Review*. May-June 2019. URL: <https://hbr.org/2019/05/the-investor-revolution>
 9. Agudo-Valiente J. M., Ayerbe C. G., Figueras M.-S. Social responsibility practices and evaluation of corporate social. *Journal of Cleaner Production*. 2022. Vol. 35. P. 25–38. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2012.05.002>
- REFERENCES**
- “Advancing environmental, social, and governance investing. A holistic approach for investment management firms”. *Deloitte*. February 20, 2020. https://www2.deloitte.com/content/dam/insights/us/articles/5073_Advancing-ESG-investing/DI_Advancing-ESG-investing_UK.pdf
- Agudo-Valiente, J. M., Ayerbe, C. G., and Figueras, M.-S. “Social responsibility practices and evaluation of corporate social”. *Journal of Cleaner Production*, vol. 35 (2022): 25-38. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2012.05.002>
- Bagnoli, M., and Watts, S. G. “Selling to Socially Responsible Consumers: Competition and the Private Provision of Public Goods”. *Journal of Economics and Management Strategy*, vol. 12, no. 3 (2023): 419-445. DOI: <https://doi.org/10.1111/j.1430-9134.2003.00419.x>
- Eccles, R. G., and Klimenko, S. “The Investor Revolution”. *Harvard Business Review*. May-June 2019. <https://hbr.org/2019/05/the-investor-revolution>
- Kusyk, N. L., and Kovalevska, A. V. “Metodychnyi pidkhid do provedennia otsinky efektyvnosti sotsialno vidpovidalnoi diialnosti pidpriemstva” [Methodical Approach to Evaluating the Effectiveness of Social Responsibility of the Company]. *Problemy ekonomiky*, no. 3 (2012): 137-141. https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2012-3_0-pages-137_141.pdf
- “Report on Sustainability-related Issuer Disclosures. Final Report. OICU-IOSCO”. *The Board of the International Organization of Securities Commissions*. June 2021. <https://www.iosco.org/library/pubdocs/pdf/IOSCOPD678.pdf>
- Roy, N. “ESG investing in the time of COVID-19”. *World Economic Forum*. January 22, 2021. <https://www.weforum.org/agenda/2021/01/esg-investing-covid19/>
- Tyvonchuk, O. “ESG reitynhy kompanii – sutnist ta osoblyvosti formuvannia” [ESG Company Ratings – The Nature and Features of Formation]. *Halytskyi ekonomichnyi visnyk*, no. 6 (2020): 104-113. DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2020.06.104
- Yevtushenko, V. A. “Otsinka korporatyvnoi sotsialnoi vidpovidalnosti: metody, obiekty, pokaznyky” [Assessment of Corporate Social Responsibility: Methods, Objects, Indicators]. *Visnyk NTU «KhpI»*, iss. 46 (2023): 53-63. <https://repository.kpi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/eee4ee63-30bd-4a45-bd7a-4a4621d198db/content>